

„Ministar gospodarstva Ivan Vrdoljak uputio je u javnu raspravu [nacrt Zakona o poticanju ulaganja](#) koji predviđa dodatne pogodnosti za velike investitore.” Blagoslov Nacrtu nije dao minister Lalovac, ali ga neće dati, po svemu sudeći, ni Europska komisija koju će se, nema sumnje, morati saslušati. Javna rasprava u jeku turističke sezone sugerira da nešto nije u redu. Što to nije u redu komentirati ću na makroekonomskoj razini.

Hrvatska Vlada želi postati nezaobilazni čimbenik, pregovarač, u privlačenju inozemnih investitora. Umjesto da regulira institucionalni okvir koji će transparentno pozvati inozemne (i tako podržati domaće) investitore, stalno preispituje ekonomski sustav i politiku, komparativno analizira stanje u okružju, analizira primjere najučinkovitijih gospodarstva EU (EU je dodatno ograničenje), da nabrojim samo neka najvažnija pitanja na koja nemamo odgovor.

Dragi čitatelju ne radi se o velikim kapitalnim investicijama, radi se o investicijama od 13 milijuna € koje bi morale zaposliti deset visokoobrazovanih djelatnika. Zapravo nacrt Zakona o poticanju ulaganja zvuči nestvarno. Međutim, varate se dragi čitatelju. Radi se o standardnom ponašanju nerazvijene i ovisne zemlje koja ne-želi ili ne-zna pokrenuti nacionalno gospodarstvo. Drugim riječima, radi se o neposobnoj ili bar, u najmanju ruku, sterilnoj politici.

(NAPOMENA: Nije nepoznata institucionalna mogućnost da se na razini lokalne uprave i samouprave „instalira“ mogućnost porezne i svake druge konkurencije što uključuje i mogućnost privlačenja investitora, bez obzira da li se radi o domaćim ili inozemnim. (Po mome mišljenju odgovornost za loklni razvoj je temeljni razlog zašto je nužno redefinirati lokalnu upravu i samoupravu, odnosno zašto je potrebno preispitati odnos centralne i lokalne vlasti). Države u SAD konkuriraju jedna drugoj kako bi dinamizirale svoj razvoj. Međutim, u Lijepoj našoj vladajući tvrde da je sustav lokalne uprave i samouprave dobar. Slično misli opozicija. Prema tome, ono što nije u stanju objektivno inferiorna lokalna uprava i samouprava preuzet će vlada. Postavlja se pitanje: kako bi vlada funkcionirala da se u jednom trenutku pojavi 100, da ne kražem 1000, zainteresiranih investitora i da se, recimo, realizira desetak projekata.)

Inozemni, i svki drugi, investitori imaju jasno postavljene ciljeve i primjerene strategije, te taktike i operativne politike. Nisu to neznalice. Ozbiljni nvestitori rapsravljaju o svim mogućim i nemogućim rizicima i neizvjesnostima što mogu potvrditi iz osobnog iskustva. Teško se inozemni investitori, zbog mnogobrojnih barijera, odlučuju na ozbiljno investiranje usmjereno u dinamirziranje investitorovog razvoja ukoliko nije prihvatljiv institucionalni okvir, stabilni gospodarski sustav te primjereni ostali čimbenici uključivo obrazovanu i učinkovitu radnu snagu,

što standardno nazivamo - konkurentnošću. Hrvatska naprosto nije zemlja u kojoj sustav i politika funkcioniraju. Što više, mišljenja sam, da su nam sustav i politika degenerirali do neprepoznatljivosti što znači da su kontraproduktivni, kontraktivni, s jedne strane, i, s druge strane, nedopustivo skupi. Političari moraju shvatiti da je politika umješnost ostvarivanja postavljenih ciljeva. Ako je to tako možemo li prihvatiti da je cilj neovisne Ljipe naše da postane ne-subjektivna, neprepoznatljiva, amorfna i za hrvatske građane tragična tvorevina. Tragično je da mlade i obrazovane ljude najprije školujemo, dakle investiraju roditelji i država, pa ih, potom, šaljemo u svijet. Odlazak mladih može značiti samo jedno – Hrvatska je zemlja bez budućnosti. To su tragične riječi. Nije moguće naći opravdanja tim i takvim politikama ma od koga dolazile. Takvo stanje nije moguće u demokratskom ozračju. Drugim riječima, navedeno znači da ne funkcioniramo u demokratskom ozračju, već u slojevitom klijentelističkom sustavu razdiranom različitim partikularnim interesima od kojih je borba za vlast samo najvidljiviji primjer.

Nacrt Zakona o poticanju ulaganja dijeli domaće od inozemnih investitora. Kakve li zablude. Kapital je kapital i on, u ovom globaliziranom svijetu temeljenom na neoliberalizmu, nema nacionalnih boja. Ovo tim više ukoliko je nacionalni kapital u zemlji u nepovoljnijem položaju od inozemnog kapitala što sugerira Nacrt. Nastojanje vlade, ako dobro identificiram Nacrt, moglo bi imati tragične rezultate za ovu i svaku drugu vladu. Ovaj Nacrt ukoliko postane Zakon neće privući inozemne, ali bi mogao „otjerati“ domaće investitore.

Na kraju, želim ponoviti, što sam nebrojno puta izrekao na ovim stranicama, inozemne investicije su dobro došle. Međutim, inozemne investicije neće niti mogu biti rješenje za ovu našu turobnu krizu. Niti jedna zemlja nije dinamizirala održivi gospodarski razvoj inozemnim investicijama. Temljino je imati vlastitu koncepciju i strategiju razvoja, te taktiku i operativu politiku. To se postiže dugoročnim planiranjem (sustav) i kratkoročnim planovima (politika). To je abeceda koju nije potrebno posebno obrazlagati, ali ju je potrebno stalno ponavljati kako bi je naši političari, u trenutku svoje slabosti, možda ipak čuli.